

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/7808.**

Benyújtás dátuma: **2024-03-19 12:54**

Parlex azonosító: **19BDBJG20001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Gyurcsány Ferenc (DK), Arató Gergely (DK), Barkóczy Balázs (DK), Dr. Dávid Ferenc (DK), Dr. Komáromi Zoltán (DK), Dr. Oláh Lajos (DK), Dr. Vadai Ágnes (DK), Földi Judit (DK), Gréczy Zsolt (DK), Gy. Németh Erzsébet (DK), Hegedüs Andrea (DK), Kálmán Olga (DK), Sebián-Petrovszki László (DK), Varga Ferenc (független), Varga Zoltán (DK), Varju László (DK)**

Törvényjavaslat címe: **A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermeki jogok fokozott védelme érdekében szükséges módosításáról**

Az Alaptörvény 6. cikk (1) bekezdése alapján „**a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermeki jogok fokozott védelme érdekében szükséges módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

2024. évi törvény

a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermeki jogok fokozott védelme érdekében szükséges módosításáról

Egy ország jövőjének megalapozásához legfontosabb alapfeltétel a gyermek megfelelő testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása. Ezért az országgyűlési képviselők pártállástól független közös felelőssége, hogy biztosítsák a gyermeki jogok érvényesülésének független ellenőrzését, előmozdítsák a gyermeki jogok hatékony védelmét, a gyermekek jogainak területén végzett tevékenységek átfogó monitorozását és minőségbiztosítását. Ennek érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

1. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11. § (1)–(1b) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

(1a) Az Országgyűlés a gyermekek jogainak védelme érdekében külön biztosként megválasztja a gyermek- és ifjúságvédelmi országgyűlési biztost. Az Országgyűlés az országgyűlési biztost hat évre választja. Az országgyűlési biztos egyszer újraválasztható. A biztos személyére az Országgyűlésben képvisellel rendelkező pártok képviselőcsoportjai tesznek ajánlást. A javasolt személyeket az Országgyűlés feladatkörrel rendelkező bizottsága meghallgatja, jelölt az lehet, aki a bizottság tagjai 4/5-ének szavazatát megkapja. Az Országgyűlés a biztos személyét tagjai szavazatának 4/5-ével választja meg.

(1b) A gyermek- és ifjúságvédelmi országgyűlési biztosnak minden olyan egyetemi jogi végzettségű, választójoggal rendelkező magyar állampolgár megválasztható, aki az (1c) és (1d) bekezdésben előírt követelményeknek megfelel.”

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11. §-a a következő (1c)–(1o) bekezdéssel egészül ki:

„(1c) Az Országgyűlés az országgyűlési biztost azok közül a kiemelkedő tudású elméleti vagy legalább tízévi szakmai gyakorlattal rendelkező jogászok közül választja meg, akik az alapvető jogokat, különösen a gyermekjólétet, illetve gyermekvédelmet érintő eljárások lefolytatásában, felügyeletében vagy tudományos elméletében jelentős tapasztalatokkal rendelkeznek.

(1d) Országgyűlési biztos nem lehet az, aki a választásra irányuló javaslat megtételének időpontját megelőző négy évben országgyűlési képviselő, köztársasági elnök, a Kormány tagja, államtitkár, a helyi önkormányzati képviselő-testület tagja, jegyző, ügyész, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagja, valamint pártnak az alkalmazottja volt.

(1e) Az országgyűlési biztosi megbízatás összeegyeztethetetlen minden más állami, önkormányzati, társadalmi és politikai tisztséggel vagy megbízatással.

(1f) Az országgyűlési biztos más kereső foglalkozást nem folytathat, és egyéb tevékenységéért – a tudományos, az oktatói, a művészeti, a szerzői jogi védelem alá eső, továbbá lektori és a szerkesztői tevékenységet kivéve – díjazást nem fogadhat el.

(1g) Az országgyűlési biztos nem lehet gazdasági társaság vezető tisztségviselője, felügyelő bizottságának tagja, továbbá gazdasági társaság személyes közreműködésre kötelezett tagja.

(1h) Az országgyűlési biztos a hatásköréből adódó feladatokon túlmenően politikai tevékenységet nem folytathat, politikai nyilatkozatot nem tehet.

(1i) Az országgyűlési biztos a megválasztását követően az Országgyűlés előtt esküt tesz.

(1j) Az országgyűlési biztos eljárása során független, intézkedését kizárólag az Alaptörvény és a törvények alapján hozza meg, tevékenységében nem utasítható.

(1k) Az országgyűlési biztos miniszteri illetményre és juttatásokra jogosult azzal, hogy a vezetői illetménypótlék mértéke a miniszteri vezetői illetménypótlék másfélszerese.

(1l) Az országgyűlési biztost naptári évenként negyven munkanap szabadság illeti meg.

(1m) Az országgyűlési biztos megbízatásának időtartama munkaviszonyban töltött időnek, illetőleg nyugdíjra jogosító szolgálati időnek számít.

(1n) Az országgyűlési biztost az országgyűlési képviselővel azonos mentelmi jog illeti meg. A mentelmi joggal kapcsolatos eljárásokra az országgyűlési képviselők mentelmi jogával kapcsolatos eljárási szabályokat kell alkalmazni. A mentelmi jog felfüggesztése tárgyában az Országgyűlés a képviselők kétharmadának a szavazatával dönt, a mentelmi jog megsértése esetén szükséges intézkedést az Országgyűlés elnöke teszi meg.

(1o) Az országgyűlési biztos megbízatása megszűnik:

- a) a megbízatási időtartam leteltével;
- b) halállal;
- c) lemondással;
- d) összeférhetetlenség kimondásával;
- e) felmentéssel;
- f) a tisztségtől való megfosztással.”

(3) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az országgyűlési biztos megbízatásának megszűnését a (1o) bekezdés a)–c) pontja esetében az Országgyűlés elnöke állapítja meg. A (1o) bekezdés d)–f) pontja esetében a megbízatás megszűnésének kérdésében az Országgyűlés határoz. A megbízatás megszűnésének kimondásához a képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”

(4) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11. §-a a következő (3)–(20) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A lemondást írásban kell közölni az Országgyűlés elnökével. Az országgyűlési biztos megbízatása a lemondásában megjelölt napon szűnik meg. A lemondás érvényességéhez elfogadó

nyilatkozat nem szükséges.

(4) Ha az országgyűlési biztos az összeférhetetlenségét a megválasztásától számított harminc napon belül nem szünteti meg, vagy a tisztsége gyakorlása során vele szemben összeférhetlenségi ok merül fel, az Országgyűlés bármely országgyűlési képviselő írásbeli indítványára – az összeférhetlenségi ügyekkel foglalkozó bizottsága véleményének kikérése után – az indítvány kézhezvételétől számított harminc napon belül dönt az összeférhetlenség kimondásának kérdésében. Ha az összeférhetlenségi eljárás ideje alatt az országgyűlési biztos a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot megszünteti, az összeférhetlenség megállapítását mellőzni kell.

(5) Felmentéssel szűnhet meg a megbízatás, ha az országgyűlési biztos neki fel nem róható okból kilencven napon túlmenően nem képes eleget tenni megbízatásából eredő feladatainak. A felmentést bármely képviselő indítványozhatja. Felmentés esetén az országgyűlési biztos háromhavi külön illetményre jogosult.

(6) Tisztségtől való megfosztással szűnhet meg a megbízatás, ha az országgyűlési biztos neki felróható okból kilencven napon túlmenően nem tesz eleget megbízatásából eredő feladatainak, vagy nyilatkozat-tételi kötelezettségét szándékosan elmulasztja vagy a vagyonyilatkozatban szándékosan lényeges adatot, tényt valótlanul közöl, továbbá, ha jogerős ítéletben megállapított büntetést követ el. A tisztségtől való megfosztást az arra alapot adó okok vizsgálatát követően az Országgyűlés összeférhetlenségi ügyekkel foglalkozó bizottsága indítványozhatja.

(7) A gyermek alkotmányos jogainak védelmét a biztos a maga sajátos eszközeivel segíti, és ennek során a biztos feladata, hogy a gyermek alkotmányos jogait érintő – tudomására jutott – visszaéléseket kivizsgálja, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményezzen. A biztos elősegíti a gyermeki jogok érvényesülését és védelmét. Ennek során társadalmi tudatformáló, felvilágosító tevékenységet végez és együttműködik azon szervezetekkel és intézményekkel, amelyek célja a gyermeki jogok védelmének előmozdítása. A biztos felel a gyermekek jogainak területén végzett tevékenységek átfogó monitorozásáért és minőségbiztosításáért.

(8) A biztos vizsgálati feladatai körében

- a) a beadványok alapján vizsgálja hatáskörét;
- b) ha a panasz nem tartozik a hatáskörébe, megteszi a panasz elutasítására vagy – a címzett szerv megjelölésével – a beadvány áttételére irányuló intézkedést;
- c) javaslatot tesz átfogó vizsgálat lefolytatására;
- d) kivizsgálja a gyermeki jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszasságokat;
- e) egyedi ügyben vizsgálatot folytat, és ennek keretében megteszi a szükséges intézkedéseket, és elvégzi az eljárási határidőknek megfelelő vizsgálati cselekményeket;
- f) a gyermekeket sértő nemi élet szabadsága vagy nemi erkölcs elleni bűncselekmény, illetve gyermekpornográfia bűncselekményének gyanúja esetén haladéktalanul értesíti a rendvédelmi szerveket és felelősségre vonásra irányuló eljárást kezdeményez, a területileg illetékes gyámhatóságot, illetve a gyermekjogi képviselőt a gyermek védelembe vétele érdekében, illetve kezdeményezi gyám kirendelését;
- g) a vizsgálat során értesíti a panaszosokat és más érintetteket;
- h) kódolja az általa befejezett ügyeket, majd továbbítja azokat az ügyviteli feladatokat ellátó munkatársaknak;
- i) értékeli és összefoglalja a vizsgálatok eredményeit;
- j) tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek;
- k) szorosan együttműködik az alapvető jogok biztosával, illetve az Országgyűlési biztos Hivatalának Esélyegyenlőségi és Gyermekjogi Főosztálya munkatársaival;

l) kapcsolatot tart a feladatköre szerint illetékes minisztériumokkal, gyermekvédelmi intézményekkel, társadalmi és civil szervezetekkel.

(9) A helyszíni ellenőrzés során az országgyűlési biztos vagy a felhatalmazása alapján a vizsgálatot végző munkatársa

a) a vizsgált hatóság helyiségeibe beléphet,

b) a vizsgált ügyel összefüggésbe hozható összes iratba betekinthes, azokról másolatot, kivonatot készíthet, és

c) a vizsgált hatóság bármely munkatársát meghallgathatja.

(10) A megkeresett szerv az eljárás megindításával kapcsolatos álláspontjáról, illetve az eljárás eredményéről a biztos által megadott határidőn belül tájékoztatja az országgyűlési biztost. A (8) bekezdés f) pontjában foglalt bűncselekmény esetén a megkeresett szerv az eljárás megindításáról haladéktalanul tájékoztatja az országgyűlési biztost.

(11) Ha az országgyűlési biztos álláspontja szerint a gyermeki jogokkal kapcsolatos visszásság valamely jogszabály vagy az állami irányítás egyéb jogi eszköze fölösleges, nem egyértelmű rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára (hiányosságára) vezethető vissza, a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében javasolhatja a jogalkotásra, illetve az állami irányítás egyéb jogi eszköze kiadására jogosult szervnél a jogszabály (állami irányítás egyéb jogi eszköze) módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását. A megkeresett szerv állásfoglalásáról, illetve esetleges intézkedéséről az országgyűlési biztos által megállapított határidőn belül eleget kell tenni. A határidő nem lehet rövidebb tizenöt napnál.

(12) Ha az országgyűlési biztos által megkeresett szerv az érdemi állásfoglalás kialakítását, és az annak megfelelő intézkedés megtételét elmulasztja, vagy az országgyűlési biztos az állásfoglalással, a megtett intézkedéssel nem ért egyet, az ügyet az éves beszámoló keretében az Országgyűlés elé terjeszti, és – a (13) bekezdésben foglalt kivételekkel – kérheti, hogy az ügyet az Országgyűlés vizsgálja ki.

(13) A gyermekeket sértő nemi élet szabadsága vagy nemi erkölcs elleni bűncselekmény, illetve gyermekpornográfia bűncselekményének gyanúja esetén indítványozhatja, hogy az Országgyűlés az adott kérdés megtárgyalását már az éves beszámolót megelőzően tűzze napirendre. A napirendre tűzés kérdésében az Országgyűlés dönt. Az esetet az országgyűlési biztos a személyes adatok védelmére tekintettel nyilvánosságra hozza.

(14) Panasszal és közérdekű bejelentéssel bárki fordulhat a biztoshoz. A panaszost vagy a közérdekű bejelentőt nem érheti hátrány a panasz vagy a közérdekű bejelentés megtétele miatt. A panaszos vagy a közérdekű bejelentő személyes adatai csak a panasz vagy a közérdekű bejelentés alapján kezdeményezett eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező szerv részére adhatók át, ha e szerv annak kezelésére törvény alapján jogosult, vagy az adatai továbbításához a panaszos vagy a közérdekű bejelentő hozzájárult. A panaszos és a közérdekű bejelentő személyes adatai hozzájárulása nélkül nem hozhatók nyilvánosságra.

(15) Az országgyűlési biztost feladata ellátásában a Gyermek- és ifjúságvédelmi Biztos Hivatala (a továbbiakban: Hivatala) segíti. Az országgyűlési biztos és hivatala költségvetésére vonatkozó javaslatát és a költségvetésének végrehajtásáról szóló beszámolóját maga állítja össze, és azt a Kormány változtatás nélkül terjeszti be a központi költségvetésről, illetve az annak végrehajtásáról szóló törvényjavaslat részeként az Országgyűlésnek.

(16) A biztosnak a feladatával kapcsolatos ügyviteli és előkészítési teendőit a Hivatal látja el. A

Hivatalt a biztos irányítja és vezeti, a Hivatal alkalmazottai felett a munkáltatói jogokat a biztos gyakorolja. A Hivatal önálló, elkülönült szervezeti egysége a Gyermekjogi Képviselők Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat). A Szolgálat vezetőjére a biztos tesz javaslatot. A javasolt személyt az Országgyűlés igazságügyi kérdésekkel foglalkozó bizottsága meghallgatja. A bizottság által javasolt személyt a gyermekvédelmi kérdésekkel foglalkozó miniszter nevezi ki.

(17) A Szolgálat látja el a 11/A. § (1a) bekezdése szerinti szervezet feladatait, illetve a gyermekjogi képviselők nyilvántartásával kapcsolatos feladatokat.

(18) A gyermekbántalmazással szembeni védelemhez való jogának érvényesítése érdekében a gyermek számára gyermekjóléti alapellátást vagy gyermekvédelmi szakellátást biztosító, továbbá a gyermek törvényes képviselőjének ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozó szervek és személyek a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter, illetve az országgyűlési biztos által közösen kidolgozott, a miniszter által vezetett minisztérium honlapján közzétett egységes elvek és módszertan (a továbbiakban: gyermekbántalmazás elleni módszertan) alkalmazásával járnak el.

(19) A gyermekbántalmazással szembeni védelemhez való jogának érvényesítése érdekében a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményben és a javítóintézetben felmerült gyermekbántalmazási esetek kivizsgálása és kezelése a miniszter, illetve az országgyűlési biztos által közösen kidolgozott, a minisztérium honlapján közzétett intézményi, fenntartói és ágazati módszertan (a továbbiakban: gyermekbántalmazás kivizsgálásának módszertana) alapján történik.

(20) A gyermekvédelmi gyám a gyámhatóság kirendelő határozata alapján

- a) képviseli a gyermek érdekét, elősegíti jogainak gyakorlását,
- b) megismeri a gyermek véleményét és közvetíti azt az ellátást nyújtó szolgáltató, intézmény, illetve a gyermek ügyeivel foglalkozó hatóságok felé,
- c) ellátja a gyermek törvényes képviselőjét, és
- d) jogszabályban meghatározott ügyekben eljárást kezdeményez.”

2. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/A. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) A gyermekjogi képviselőt a Szolgálat foglalkoztatja. A gyermekjogi képviselő ellenőrzési tevékenysége során minden más szervezettől, személytől független, intézkedését kizárólag az Alaptörvény és a törvények alapján hozza meg, tevékenységében nem utasítható.”

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/A. § (2) bekezdés f) pont fc) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A gyermekjogi képviselő

a 100/A. § (1) bekezdése szerinti jogsértések észlelése esetén javaslatot tehet]

„fc) a jogsértő személy továbbképzésére a fenntartónak, működtetőnek,”

(3) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/A. § (2) bekezdés f) pontja a következő fd) alponttal egészül ki:

[A gyermekjogi képviselő

a 100/A. § (1) bekezdése szerinti jogsértések észlelése esetén javaslatot tehet]

„fd) a gyermekeket sértő nemi élet szabadsága vagy nemi erkölcs elleni bűncselekmény, illetve gyermekpornográfia bűncselekményének gyanúja esetén haladéktalanul értesíti a rendvédelmi szerveket, a gyámhatóságot, illetve a gyermek- és ifjúságvédelmi országgyűlési biztost.”

(4) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/A. § (8) és (9) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(8) Nem lehet gyermekjogi képviselő az a személy,

- a) aki büntetett előéletű,
- b) aki büntetlen előéletű, de a bíróság büntetőjogi felelősségét jogerős ítéletben megállapította a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény XII. fejezet I. címében meghatározott élet, testi épség és egészség elleni bűncselekmény, II. címében meghatározott egészségügyi beavatkozás, orvostudományi kutatás rendje és az egészségügyi önrendelkezés elleni bűncselekmény, kényszerítés, a lelkiismeret és vallásszabadság megsértése, közösség tagja elleni erőszak, személyi szabadság megsértése, emberrablás, emberkereskedelem, zaklatás, magántitok megsértése, visszaélés személyes adattal, visszaélés közérdekű adattal, XIV. fejezetében meghatározott házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmény, embercsempészet, XV. fejezet V. címében meghatározott hivatalos személy elleni bűncselekmény és VI. címében meghatározott igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény, XVI. fejezet II–IV. címében meghatározott köznyugalom, közbizalom és közegészség elleni bűncselekmény, lopás, sikkasztás, csalás, hűtlen kezelés, hanyag kezelés, rablás, kifosztás, zsarolás, orgazdaság vagy olyan bűntett miatt, amelyet bűnszervezet keretében követett el,
 - ba) ötévi vagy azt meghaladó végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított tizenkét évig,
 - bb) öt évet el nem érő végrehajtandó szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított tíz évig,
 - bc) végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,
 - bd) közérdekű munka vagy pénzbüntetés kiszabása esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,
 - be) végrehajtásában felfüggesztett pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított három évig,
- c) aki a b) pontban meghatározott bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll,
- d) aki a szakmai gyakorlata meglétének vizsgálata során figyelembe veendő foglalkozás tekintetében foglalkoztatástól eltiltás hatálya alatt áll, valamint
- e) akinek szülői felügyeleti jogát a bíróság jogerős ítéletével megszüntette, valamint – ha külön jogszabály másképp rendelkezik – akinek szülői felügyeleti joga a gyermek átmeneti nevelésbe vétele miatt szünetel.

(9) Megszűnik a gyermekjogi képviselő megbízatása, ha vele szemben a (7) bekezdésében meghatározott kizáró okok valamelyike fennáll, vagy ha a gyermekjogi képviselő a 11/B. § (3) bekezdésben meghatározott igazolási kötelezettségének ismételt szabályszerű felhívásra sem tesz eleget, és nem bizonyítja, hogy a kötelezettség elmulasztása rajta kívülálló ok következménye.”

3. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/B. § (1)

bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A gyermekjogi képviselői feladatok ellátására pályázó személy a jelentkezéskor a Szolgálat vezetője (a továbbiakban: vezető) részére

- a) hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy a 11/A. § (8) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott kizáró ok vele szemben nem áll fenn, valamint
- b) nyilatkozik arról, hogy a 11/A. § (8) bekezdés e) pontjában meghatározott kizáró ok vele szemben nem áll fenn.”

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/B. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A vezető a gyermekjogi képviselőt – a képviselet ellátásának időtartama alatt – írásban, a mulasztás jogkövetkezményeinek ismertetésével felhívhatja annak hatósági bizonyítvánnyal való igazolására, hogy a gyermekjogi képviselővel szemben nem állnak fenn a 11/A. § (8) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott kizáró okok.”

(3) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/B. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Ha az (3) bekezdésben meghatározott felhívásra a gyermekjogi képviselő igazolja, hogy vele szemben a 11/A. § (8) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott kizáró okok nem állnak fenn, a vezető az igazolásra szolgáló hatósági bizonyítvány kiadása iránti eljárásért megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat a gyermekjogi képviselő részére megtéríti.”

(4) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/B. § (5) és (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(5) A vezető a 11/A. § (8) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott körülmények igazolása céljából kezeli

- a) gyermekjogi képviselői feladatok ellátására pályázó személy,
- b) a gyermekjogi képviselő
azon személyes adatait, amelyeket az e célból a bünyügyi nyilvántartó szerv által kiállított hatósági bizonyítvány tartalmaz.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott személyes adatokat a vezető az ellenőrzés lefolytatásáig vagy ha az ellenőrzés következtében a gyermekjogi képviselő megbízatása megszűnik, a megbízatás megszűnésének időpontjáig kezeli.”

4. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény „Gyermekek jogainak védelme” alcíme a következő 11/C–11/E. §-sal egészül ki:

„11/C. §

(1) Gyermekjogi képviselő az a büntetlen előéletű, felsőfokú végzettséggel rendelkező személy lehet,

- a) aki legalább 5 éves, a (2) bekezdés szerinti szakmai gyakorlattal rendelkezik,
- b) aki a törvényben meghatározott tanfolyam elvégzését követően sikeres vizsgát tett,
- c) akivel szemben nem áll fenn kizáró ok.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában szakmai gyakorlaton a gyermekjóléti alapellátási és gyermekvédelmi szakellátási, illetőleg a gyermekvédelmi vagy gyámügyi igazgatási területen, a gyermekvédelem területén működő egyházi jogi személynél, társadalmi szervezetnél, alapítványnál, közalapítványnál, közhasznú társaságnál, egyéni vagy társas vállalkozásnál végzett munkát, tevékenységet kell érteni.

(3) A képviselői feladatok ellátására a biztos pályázatot ír ki. A pályázati felhívásnak tartalmaznia kell

- a) az ellátandó feladatok ismertetését,
- b) a pályázat elnyeréséhez szükséges valamennyi feltételt,
- c) a bérezésre, megbízási díjra és egyéb juttatásra vonatkozó tájékoztatást,
- d) a pályázat benyújtásának feltételeit, határidejét,
- e) a pályázati eljárásra, a pályázat elbírálásának módjára és határidejére vonatkozó tájékoztatást,
- f) a pályázathoz csatolandó dokumentumok felsorolását.

(4) A pályázati felhívást az egészségügyi, valamint a szociális ágazati feladatokat ellátó minisztérium hivatalos honlapján közzéteszi.

(5) A képviselő alkalmazásának, megbízásának feltétele a legalább 60 órás jogvédelmi képviselői tanfolyam elvégzése, és ezt követően a vizsga eredményes letétele.

(6) A jogvédelmi képviselői tanfolyam megszervezéséért a Szolgálat felelős. A Szolgálat a tanfolyam megszervezésére olyan egészségügyi, illetve szociális szakképzést folytató intézményt (a továbbiakban: tanfolyamot szervező) kérhet fel, amely szerepel a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvényben szabályozott felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásában.

(7) A jogvédelmi képviselői tanfolyamon részt vevők a tanfolyam sikeres elvégzéséről a tanfolyamot szervező által kiadott tanúsítványt kapnak.

(8) A jogvédelmi képviselői tanfolyamra történő jelentkezésről és elvégzésének feltételeiről a Szolgálat évente közleményt tesz közzé az egészségügyi, valamint a szociális ágazati feladatokat ellátó minisztérium hivatalos honlapján.

(9) A képviselő évente legalább egyszer továbbképzésen vesz részt, melynek időtartama legalább 6 óra.

11/D. §

(1) A képviselő képviselői tevékenysége alatt, és e tevékenység megszűnésétől számított egy éven belül

- a) azt az egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, illetve gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzőt, ahol képviselői tevékenységet fejtett ki, hatóság vagy egyéb szervezet előtt, illetve permegelőző eljárásban nem képviselheti, részükre jogi szolgáltatást nem nyújthat és tőlük ügyvédi megbízást nem fogadhat el;
- b) azoktól a személyektől, illetve törvényes képviselőjüktől, akiknek ügyével képviselőként foglalkozott, ügyvédi megbízást nem fogadhat el.

(2) Az (1) bekezdés szerinti rendelkezéseket

- a) a képviselő közeli hozzátartozójára [Ptk. 685. § b) pont],
 - b) a képviselő személyes közreműködésével működő alapítványra, egyesületre, közhasznú társaságra, ügyvédi irodára,
 - c) olyan gazdasági társaságra, amelyben a képviselő tag, vagy személyes közreműködéssel munkát végez
- is alkalmazni kell.

(3) A képviselő nem láthat el képviselői feladatokat annál a szolgáltatónál, amelynek felelősségét - egyéb feladatkörében eljárva, vagy általános ellenőrzési, felügyeleti jogkör gyakorlása során - egy éven belül vizsgálta, illetve amelynek működését egy éven belül ellenőrizte.

(4) A képviselő nem járhat el olyan ügyben,

- a) amelyben ő vagy közeli hozzátartozója érdekelt vagy ellenérdekű fél,
- b) amely azt a szolgáltatót érinti, amellyel
 - ba) munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, vagy
 - bb) a képviselői tevékenységét megelőző 2 éven belül munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állt,
 - bc) amelyben tőle egyéb ok miatt elfogulatlan eljárás nem várható.

(5) A (3)-(4) bekezdésben meghatározott kizáró okok bármelyikének fennállásáról a képviselő haladéktalanul tájékoztatja a Gyermekjogi Képviselők Szolgálatának vezetőjét, aki kijelöli az ügyben helyette eljáró személyt.

(6) A szolgáltató gondoskodik arról, hogy a képviselő

- a) neve, elérhetősége, fogadóóráinak helye és időpontja a szolgáltató területén jól látható helyen kifüggesztésre kerüljön,
- b) a szolgáltató területére beléphessen, munkáját zavartalanul végezhesse,
- c) látogatása során a szolgáltató területén belül könnyen megközelíthető és négy szemközti beszélgetés lefolytatására alkalmas helyiség álljon rendelkezésre,
- d) a vonatkozó iratokba, dokumentációba betekinthessen,
- e) a helyszínen tájékozódhasson, az alkalmazottakhoz és a szolgáltatót igénybe vevőkhöz kérdést intézhessen, velük megbeszélést, egyeztetést kezdeményezhessen és folytathasson,
- f) értesüljön az érdekeképviselési fórum ülésének időpontjáról, amennyiben a szolgáltatónál működik ilyen fórum.

(7) A szolgáltató köteles együttműködni a képviselővel.

(8) A gyermekjóléti, illetve gyermekvédelmi szolgáltató vezetője a képviselőtől érkező,

- a) panasz kivizsgálására irányuló megkeresésre 15 napon belül, ha a panasz kivizsgálásához, orvoslásához más szerv, hatóság megkeresése szükséges 30 napon belül érdemben válaszol,
- b) a szolgáltató működésével kapcsolatos észrevételre 5 napon belül érdemben válaszol,
- c) a szolgáltatót igénybe vevővel kapcsolatos dokumentáció megtekintésére, illetve a dokumentációról való másolat készítésére vonatkozó megkeresést, amennyiben a dokumentáció helyben rendelkezésre áll azonnal, egyéb esetben 5 munkanapon belül teljesíti.

(9) A képviselő az általa meghatározott időpontban - legalább egy héten egy alkalommal - fogadóórát tart a területi irodájában.

(10) A képviselő a hozzá érkezett megkereséseket, valamint eljárását és intézkedéseit írásban dokumentálja. A képviselő tevékenysége során az adatvédelemre vonatkozó jogszabályokban

foglaltaknak megfelelően jár el.

(11) A képviselő munkájáról, eljárásának tapasztalatairól, valamint az általánosítható problémákról éves beszámolót készít, amelyet a tárgyévet követő év január 15-éig megküld a feladatkörrel rendelkező miniszternek, illetve az Országgyűlés feladatkörrel rendelkező bizottságának.

11/E. §

(1) A gyermekjogi képviselő működési területén kapcsolatot tart

- a) a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző személyekkel, illetve szervezetek vezetőivel,
- b) a köznevelési intézmény, illetve a szakképző intézmény vezetőivel, gyermek- és ifjúságvédelmi felelőseivel, a diákönkormányzat működését segítő tanárral, valamint a tanuló tájékoztató, tanácsadó szolgálat munkatársával,
- c) a fővárosi és megyei kormányhivatal gyámügyi szakügyintézőjével,
- d) a fővárosi és megyei kormányhivatal gyámügyi igazgatási feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalának vezetőjével,
- e)) a gyermek- és ifjúságvédelmi országgyűlési biztossal.

(2) Az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermekek jogérvényesítésének elősegítése érdekében a gyermekjogi képviselő

- a) vizsgálja a gyermek elhelyezésének megfelelőségét a Gyvt.-ben szabályozott fokozatosság figyelembevételével,
- b) a gyermekotthonban vagy a nevelőszülőnél elhelyezett gyermekek számára elérhetővé teszi telefon-, e-mail, illetve elektronikus felületű elérhetőségét, illetve fogadóórát tart a gyermekotthonban, illetve a nevelőszülői hálózat működtetőjével egyeztetett helyszínen,
- c) évente legalább egy alkalommal részt vesz a gyermekotthonban működő gyermekönkormányzat ülésén, vagy ennek hiányában az intézményben elhelyezett valamennyi gyermek részvételével megtartott fórumon, ahol tájékoztatja a gyermekeket a jogaikról, azok érvényesítésének módjáról, a segítő szervezetekről,
- d) a Szolgálat által meghatározott időtartamban fogadóórát tart az otthont nyújtó ellátást biztosító intézményekben.”

5. §

Hatályát veszti a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/A. § (4) bekezdése.

6. §

Felhatalmazást kap a kormány, hogy rendeletben szabályozza a Gyermek- és ifjúságvédelmi Biztos Hivatalának jogállására és eljárására vonatkozó részletes szabályokat.

7. §

Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

8. §

A gyermek- és ifjúságvédelmi országgyűlési biztost első alkalommal e törvény hatályba lépését követő 180 napon belül választja meg az Országgyűlés.

Általános indokolás

A gyermek különleges védelmet élvez, amelynek érdekében minden eszközzel biztosítani kell a gyermek jogát olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését. Minden gyereket a családban vagy a családon kívül élve támogatni, óvni, védeni kell a rossz bánásmód, az erőszak minden formájától. A gyermeki jogok oszthatatlanok és minden gyermeket megilletnek. Az országgyűlési képviselők pártállástól független közös felelőssége, hogy reálisan értékeljék a gyermekvédelem, a gyermekjóléti ágazatok helyzetét.

Az elmúlt évtizedben a gyermekjóléti ellátások színvonala rohamosan csökken. Az alapellátásban és a szakellátásban is olyan alacsony a normatív támogatás, hogy a béreket és a rezsit önkormányzati hozzájárulás nélkül nem tudják kifizetni. Az egyik legnagyobb probléma a szakemberek hiánya, a szakmai programokhoz nem állnak rendelkezésre megfelelő eszközök. A szakellátásba kerülő gyermekek életfeltételeinek kialakítása nem kielégítő, a nevelőszülői hálózat újjászervezése elégtelen, a lakásotthonok működési feltételei nem megfelelőek. A szakellátásból kikerülő fiatalok életkezdésének segítése nem működik, a pénzbeli támogatás nem elég.

A Demokratikus Koalíció álláspontja szerint mára az is világossá vált, hogy az Orbán-rendszer a legmagasabb szinten fedezi, mosdatja, menti fel és tünteti ki a fideszes pedofilokat. Így történt ez a Sándor-palotában, így történt ez az Igazságügyi Minisztériumban, és így történt ez a fideszes fővárosi vezetésben is, ahogy valószínűleg az államigazgatás minden szintjén. Ez azt jelenti, hogy ma az Orbán-rendszer és az általa működtetett orbáni pedofilhálózat jelenti a legnagyobb veszélyt a gyerekekre. Ahhoz, hogy megvédjük őket biztosítani szükséges a gyermeki jogok érvényesülésének független ellenőrzését, fokozottabban kell érvényesíteni a gyermeki jogok hatékony védelmét, a gyermekek jogainak területén végzett tevékenységek átfogó monitorozását és minőségbiztosítását.

A gyermeki jogok fokozott védelme érdekében nyújtotta be a Demokratikus Koalíció frakciója a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítását, melyben egyrészt létrehozta a gyermek- és ifjúságvédelmi országgyűlési biztos intézményét, másrészt megerősíti a gyermekjogi képviselő függetlenségét.

Az alapvető jogok biztosának hatásköre általánosságban valamennyi alapjog tekintetében érvényesül, míg a szakombudsman csak kifejezetten az ő hatáskörébe delegált jogterület fokozottabb védelmével foglalkozhat, és ezen terület fejlesztése és jogok érvényesülése érdekében foganatosíthat intézkedéseket. Az ombudsmani intézményrendszer átalakításával és a szakombudsmani struktúra megváltoztatásával és kvázi eltörlésével nem érvényesül az ügyteher megosztása, minden egy kézben összpontosul, ezért az ügyteher feloldása szempontjából is előnyös

és szükséges egy szakosított ombudsmani tisztség intézményesítése.

Ha kiépítenének egy szakosított intézményt akkor a hatáskörmegosztás, ami régen megvalósult újra érvényre juthatna. Így a gyermeki jogok fokozott védelme előtérbe kerülne és külön hangsúlyt nyerne. Ezen kívül az általános biztos a többi területre tudna összpontosítani és így egy „gondot” a szakosított szerv lenne a hátáról. Ez a szervezeti átalakítás nem csak a koncentráltabb működést, de egyes jogterületek fokozottabb védelmét is elősegítené.

A posztmodern jogfelfogás alapján különböző csoportok sajátosságaihoz és problémáihoz mérten alkotja a jogot és ennek alapján biztosítja a kellő védelmet is. Ez azt jelenti, hogy nincs általánosítás és nincs általános mérce, mely alapján ez meghatározást nyert, hanem sajátos jogokat biztosít és azok védelmét is speciális eszközökkel biztosítja az specifikus csoportok számára.

Az alapvető jogok biztosja általános és széles hatáskörrel rendelkezik a mai hatályos rendelkezések tekintetében. Tevékenységét az általa vallott nézetrendszer, szellemiség és értékrendszer befolyásolja. Nincs taxatív meg határozva egy általánosan elfogadott vagy követendő idea vagy szellemiség, mely kötelező lenne a biztos pozíciót betöltő személyre nézve. A meghatározott korszakokban „regnáló” biztos arra a jogterületre fektet nagyobb hangsúlyt, melynek védelmét és biztosítását fontosságát kiemelkedőnek tartja. Így nincs semmilyen jogszabályi garancia arra nézve, hogy a következő biztosok hogyan viszonyulnának majd a gyermekek jogainak védelméhez. Lehet, hogy aktív szerepvállalással érné el ezen speciális jogterület fejlődését, de az is lehet, hogy inaktív, passzív hozzáállása nem okozna semmilyen fejlődést vagy a védelmet nem biztosítaná teljesszűren.

A gyermekek szempontjából ezen védelem biztosításának elengedhetetlen feltétele a védelem-ellátás-bevonás triász. Ennek fokozottabb biztosítása érdekében nagyobb hangsúlyt kell fordítani a gyermekek védelmére és erre a gyermekjogi ombudsman intézményesítése jelent egy megoldást, aki kifejezetten gyermekjogok védelmével, annak teljesszűri biztosításával és a gyakorlatban felmerülő visszasságok orvoslásával foglalkozna. Így a jogvédelmi mechanizmus nem egy kézben összpontosulna, hanem a kifejezett és fokozott védelmet igénylő gyermekjogok biztosítása és prevenciója egy olyan biztos kezébe kerülne, aki kifejezetten és kizárólagosan ezen jogterület fejlesztésével, védelmével foglalkozna. Nem lenne más jogterület védelme a szakosított ombudsman hatáskörében. Csak a gyermekek helyzetére, jogaira és esetleges válsághelyzetükre tudna összpontosítani. Egy megosztott hatáskörgyakorlás lenne bebetonozva jogrendszerünkbe. Ebben az esetben az általános jogvédelemmel foglalkozó biztos a gyermekjogokon kívül elláthatna minden olyan védelmi mechanizmust, melyet a törvényalkotó a feladat- és hatáskörébe telepített. A gyermekjogok térnyerése és fejlődése szembe tünő lenne egy szakosított biztos garantálásával.

Az önálló, szuverén gyermekjogi ombudsmani tisztség intézményesítése közvetve levezethető a párizsi alapelvekből és a majdnem az egész világ által ratifikált nemzetközi egyezményből, vagyis az 1989-ben hatályosuló Gyermekjogi Egyezményből. Az Egyesült Államokon kívül a világ minden egyes állama ratifikálta az előbb említett forradalmi egyezményt ezzel is elkötelezve a benne foglalt alapelvek és kötelezettségek teljesítésére. A javasolt jogtechnikai megoldás az oktatási jogok biztosához hasonlóan a gyermekvédelmi törvény módosításában rakja le az új biztosi intézmény alapjait, mely a jelenlegi ombudsmani rendszeren kívül határozza meg a jogállását, ezért álláspontunk szerint nem szükséges az Alaptörvény módosítása.

Az ombudsmani tisztségnél elengedhetetlen a függetlenség biztosítása, ezért a törvényjavaslat kifejezetten kimondja, hogy a gyermekjogi biztos független, csak a törvényeknek alárendelve végzi feladatait, tevékenységében nem utasítható, az általános biztosi funkciót ellátó ombudsmannal egy hierarchiai fokon „helyezkedik el”, vele szorosan együttműködve látja el feladatait.

Lényeges eleme a javaslatnak a gyermekeket sértő nemi élet szabadsága vagy nemi erkölcs elleni bűncselekmény, illetve gyermekpornográfia bűncselekményének gyanúja esetén felhatalmazza a biztost arra, hogy haladéktalanul értesítse a rendvédelmi szerveket és felelősségre vonásra irányuló eljárást kezdeményezzen, a területileg illetékes gyámhatóságot, illetve a gyermekjogi képviselőt a gyermek védelembe vétele érdekében, illetve kezdeményezheti gyám kirendelését is.

A törvényjavaslat másik lényeges eleme a gyermekjogi képviselő jogállásának újrakodifikálása, elsősorban függetlenségének megteremtése érdekében. A gyermekjogi képviselő rendkívül fontos szerepet tölt be ugyanis a gyermeki jogok hatékony érvényesülése területén, mivel ellátja gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermekek védelmét, segíti a gyermekeket jogaik megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében, kiemelt figyelmet fordítva a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére. A jogvédelmi képviselő függetlenségének megteremtése érdekében a javaslat létrehozza a Gyermek- és ifjúságvédelmi Biztos Hivatalát. A Hivatal önálló, elkülönült szervezeti egysége a Gyermekjogi Képviselők Szolgálat. A Szolgálat vezetőjére a biztos tesz javaslatot. A javasolt személyt az Országgyűlés igazságügyi kérdésekkel foglalkozó bizottsága meghallgatja. A bizottság által javasolt személyt a gyermekvédelmi kérdésekkel foglalkozó miniszter nevezi ki. A javaslat kimondja, hogy a képviselő ellenőrzési tevékenységét mindenkitől függetlenül végzi, nem utasítható, csak a törvényeknek van alárendelve.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

